

Nemzetközi időügyi konferenciát rendezett a Máltai Szeretetszolgálat

Kétnapos nemzetközi időügyi konferenciát rendezett november 17-én és 18-án a Máltai Szeretetszolgálat az Akadémia Szociológiai Kutatóintézetével közösen. Az MTA Társadalomkutató Intézetének I. kerületi Országház utcai Kongresszusi termébe tartott nyilvános előadássorozaton négy ország tudományos szaktekintélyei tartottak előadásokat.

Az idősödő társadalmakban jelentkező problémákról, az idősödés velejáróiról, a nyugdíjas évek életminőségéről és esélyeiről is szó esett azon a konferencián, amelyen a Visegrádi Államok tudományos intézményeinek vezetői, nemzetközi szaktekintélyei tartanak előadásokat.

2012 az Európai Parlament döntésének értelmében az aktív idősor és a generációk közti szolidaritás éve lesz az Európai Unióban. A következő tematikus év előzetes rendezvényének is tekinthető konferencián

többek között az idősödő munkaerő problémáival, a tartós gondozás alatt álló emberek felügyeletének pozitív példáival ismerkedhettek meg a résztvevők, de az előadások között napjaink néhány szokatlan témájú, új kutatásának eredményeiről is szó esett. Ebbe a sorba tartozott például a generációk közötti kapcsolatok átalakulásáról, az idős nők sérelmére elkövetett párkapcsolati erőszakról, vagy az idős gondozásban megjelenő úgynevezett láthatatlan migránsok szerepéről szóló előadás.

A nemzetközi konferencia előadói voltak többek között: Kovách Imre, az MTA Szociológiai Intézetének igazgatója, Györi Enikő külügyi államtitkár, Spéder Zsolt, a KSH Népeségtudományi Intézetének igazgatója, Ewa Fraczkak, a Varsói Közgazdaságtudományi Iskola professzora, Iva Holmerova, a prágai Károly Egyetem professzora, Bernardína Bodnárová, a pozsonyi Munkaügyi és Családkutató Intézet képviselője és Györi-Dani Lajos, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat ügyvezető alelnöke.

A külügyi államtitkár beszéde a konferencián

Az idősök növekvő aránya a társadalomban nem kockázat, hanem vívmány, az idősöknek azonban szükségük van a fiatalokra és a nemzedékek közötti szolidaritásra – hangsúlyozta Györi Enikő a Magyar Tudományos Akadémián (MTA) 2011 november 17-én. A Külügyminisztérium EU-ügyekért felelős államtitkára beszédet mondott „Az idősödő társadalmak kihívásai a visegrádi országokban” című konferencián, amelyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Visegrad Fund és az MTA Szociológiai Kutatóintézete közösen szervezett.

„Hölgyeim és Uraim!

Nagy megtiszteltetés számomra ez a felkérés. A kormányban államtitkárként az európai ügyekért, hazánk Európa-politikájának alakításáért viselek felelősséget. Az idősor témája egyszerre hazai és európai téma. Ezt ismerték fel az Európai Unió tagállamai – köztük Magyarország - és intézményei, amikor 2012-t az aktív idősor és a generációk közti szolidaritás európai évévé nyilvánították. Meggyőződésem, létezik egy másik Európa, amely nem azonos a hitelminősítők, a pénzügyi- és hitelválságok, megszorító csomagok Európájával.

Szerencsés döntés tehát. Mondhatná valaki persze, hogy a jelen demográfiai helyzetben az okok nyilvánvalóak. Európa nem csak gazdaságilag stagnál, hanem – ezt megelőzően – demográfiai értelemben is megszűnt növekedni. Egyes elemzők a kettő között szoros összefüggést mutatnak ki. A gazdasági növekedés demográfiai növekedés nélkül fenntarthatatlan – mondják, és történelmi példákkal támasztják alá. Úgy tűnik, nem elég a versenyképesség, a hatékonyság és az innováció növelése. A gazdagodás fő forrása továbbra is az ember. Sőt, a legnagyobb, az egyetlen gazdagság maga az ember. Az ember értéke nem függhet attól, hogy mennyit termel, még kevésbé attól, hogy mennyit fogyaszt. Erről aligha kell éppen Önöket meggyőznöm. A Máltai Szeretetszolgálat egész létét, tevékenységét, s a konferencia megrendezésének ötletét ez a felismerés és hit hatja át.

A demográfiai helyzetből adódóan a korfa felfelé szélesedik. De vajon a fának nem értékes része-e a dús lombzat? Elemi érdekünk a demográfiai trend megfordítása. A 2011. első félévi magyar uniós elnökség nem véletlenül szentelt miniszteri tanácsulást és fogadott el ott fontos politikai dokumentumot a családpolitikáról. Kevés gyermek születik Európában és Magyarországon. Ezen változtatni kell. De hogyan járulhat ehhez hozzá az idősök európai éve?

Először is ki kell mondanunk: az idősök növekvő aránya a társadalomban nem kockázat, hanem vívmány. Az egyébként sok tekintetben szörnyű XX. század civilizációs ugrásának egyik szép gyümölcse. Az orvostudománynak és a jobb életkörülményeknek hála, tovább élünk. Az idősök jelenléte társadalmunkban inkább az erő, mint a hanyatlás jele. Más kérdés azonban, hogyan élnek az idősök. Nem maradnak-e magukra azokban az éveikben, amelyeket néhány emberöltővel ezelőtt meg sem értek volna?

Magyarország lakosságának kb. 16 százaléka, azaz 1,6 millió ember hatvanöt évnél idősebb. Elgondolkodtató, hogy közülük mintegy ötvenezer él szociális otthonokban. Nincs tehát család, amelyik gyöngédséggel, törődéssel venné őket körül éppen életük végén, amikor erre törékenységük okán legnagyobb szükségük lenne.

Az idősöknek szükségük van a fiatalokra. Szükségük van összetartó, szerető családokra. Az ilyen családok az együttérzésnek és annak a nemzedékek közötti szolidaritásnak az iskolái, amelyre az új európai év oly helyesen rámutat. Ugyanezért van szükségük a fiataloknak is az idősökre. A társadalmi együttélés ott kezdődik, hogy megtanulom tisztelni azt, aki gyengébb, elesettebb nálam, aki épp ezért kevésbé tűnik pillanatnyi igényeim szempontjából hasznosnak. Velük általában a családban lehet először találkozni.

Az idősök ma már nem annyira a fiataloknak átadható szakértelem hordozói – technológiailag a világ olyannyira felgyorsult, hogy ez a fajta tudás adott nemzedéken belül is elavul. Inkább a tanúságtételük fontos. Európában vezetési válságról beszélnek. A háború utáni nagy államférfiúi nemzedék nincs többé. Mi lesz velünk, ha eltávoznak a 2. világháború és a velejáró szörnyűségek, például a holokauszt túlélői is? Azok, akik a náci, fasiszta és kommunista elnyomás alatt szenvedtek, és akik ezért segítenek a fiatalabbaknak értékelni a demokráciát? Kik fogják tanúsítani, hogy a béke, a szabadság és a jólét nem magától értődőek, hanem minden nemzedéknek meg kell értük küzdenie?

Az idősök számára nagy kihívás, de talán sokuk számára, akik még erejük teljében érzik magukat, lehetőség az egész Európában emelkedő nyugdíjkorhatár. Éppen a demográfiai folyamatok miatt e nélkül a társadalombiztosítási egyenlet mindenütt felborulna. Franciaországban és Németországban fokozatosan 67, Magyarországon pedig 65 évre nő. Az előbbi két országban a várható élettartam nyolcvan év fölött van, míg hazánkban csupán 73,8 év. A társadalombiztosítási és nyugdíjpénztári egyensúly megtartásánál is nagyobb kihívás ennek a diszkrépanciának a csökkentése. Ebben segít az európai év és a mögötte megjelenő gondolat. Az aktív és magát megbecsültnek érző ember tovább és jobban él.

A válság miatt egyre anyagiasabb társadalmunknak jót tenne, ha újra felfedezné az idősök értékét. Az idős kor nem csak nosztalgia, hanem kreativitás is lehet. Az anyagi világból a szellemi, lelki értékek és a másik ember felé fordulás ideje. Számptalan idős végez például önkéntes munkát, szolgálja a még gyengébbeket. Az önkéntesség és az aktív öregedés európai éveinek fordulóján ezt is érdemes elismerni.

Ahogy Afrika arca gyermekarc, úgy hazánk és Európa arcát egy idős férfi vagy asszony képmásával lehetne ábrázolni. Nem mindegy, hogy ez az arc szomorú, vagy ráncai mögül is derűt sugároz. Európa jövője, a mi jövőnk: az idősök. És nem csak azért, mert mindnyájan megöregszünk. Ahol az idősöket tisztelik és segítik, hogy aktív, teljes életet éljenek, ott jó mindenkinek élni. Ott fognak gyermekek is születni. Aki az idősök életét szereti, az életet szereti. Az életet szerető és becsülő társadalom pedig fiatalos és erős. Demográfiától és korfától függetlenül.”

(Az eu.kormany.hu beszámolója)